

CARME BORRELL,¹ M. ISABEL PASARÍN,² JOSEP M. JANSÀ,¹ ANTONI PLASÈNCIA^{1,2}, JOAN RAMON VILLALBÍ²

¹ Institut Municipal de Salut Pública

² Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya

Com a continuació d'un article prèviament publicat en aquesta revista en el qual es descriuen les dades de natalitat i mortalitat dels immigrants a la ciutat de Barcelona els anys 1984-1992,¹ en aquest estudi s'ofereix informació resumida i actualitzada fins a l'any 1995. Els objectius són conèixer alguna de les característiques sociodemogràfiques i epidemiològiques dels nadons nascuts de mares immigrants a la ciutat de Barcelona en el període 1990-1995 i descriure les defuncions de les persones immigrades estrangeres residents a la ciutat de Barcelona en el període 1983-1995, segons característiques sociodemogràfiques i causa de mort.

Metodologia

Fonts d'informació

S'han utilitzat el registre de defuncions i de naixements de residents a Barcelona de l'Institut Municipal de la Salut (IMS). El registre de defuncions es basa en les dades de la Butlleta estadística de defunció; i el de naixements, en la Butlleta estadística de parts, naixements i avortaments. Aquestes butlletes són mecanitzades per Estadística Municipal i posteriorment facilitades a l'IMS des de l'Institut Municipal d'Informàtica.

L'objecte de l'estudi han estat els naixements i les defuncions de persones residents a la ciutat de Barcelona. Pel que fa a les defuncions de residents ocorregudes fora de Barcelona, només s'han inclòs les que han estat notificades al

Registre Civil, i no consta en aquests casos la causa de la defunció.

Variables analitzades

Del registre de naixements s'han seleccionat les següents variables: país de naixement del pare i la mare, districte i barri de residència, edat de la mare, lloc de naixement (agrupat en hospitals de la xarxa pública -XHUP- o no), setmanes de gestació i pes en néixer dels nadons.

Del registre de mortalitat s'han estudiat: el país de naixement del difunt, la nacionalitat, el sexe, l'edat, el districte i el barri de residència i la causa de defunció.

Per als naixements, s'han considerat com a immigrants estrangers els nadons dels quals el pare o la mare constava que havien nascut fora de l'Estat espanyol, ja que no es disposa de les dades de nacionalitat. Pel que fa a la mortalitat, s'han analitzat les dades segons el país de naixement dels difunts i també segons la seva nacionalitat.

Agrupació de les causes de defunció

La causa de defunció està codificada segons la Classificació Internacional de Malalties, novena revisió (CIM-9). Es presenten els principals grans grups de la CIM-9 i també es fa referència a les causes desagregades tal com es presenten a l'informe de mortalitat anual de l'Institut Municipal de la Salut.²

En aquest sentit, els sis principals grans grups de la CIM-9 són: malalties

infeccioses, tumors, malalties de l'aparell circulatori, malalties de l'aparell respiratori, malalties de l'aparell digestiu i causes externes.

Agrupació dels països de naixement i de nacionalitat

En l'anàlisi de les dades, els països de naixement i la nacionalitat han estat agrupats de la següent manera:

1. Catalunya.
2. Resta de l'Estat espanyol.
3. Europa (sense l'Estat espanyol) i països desenvolupats (Canadà, EUA, Japó, Austràlia, Nova Zelanda).
4. Països del Magrib (Algèria, Líbia, Marroc, Mauritània, Tunísia). La majoria són marroquins.
5. Resta d'Àfrica.
6. Amèrica Central i Amèrica del Sud.
7. Àsia (sense Japó ni Filipines).
8. Filipines.
9. Resta d'Oceania.

Càlcul de taxes

Per tal de calcular les taxes de natalitat i de mortalitat s'han utilitzat les dades del padró d'habitants de la ciutat de Barcelona de l'any 1991. Com que no es disposa de les dades de població nas-

1. Jansà JM, Montellà N, Valero C, Villalbí JR. La salut dels immigrants estrangers. Aportacions de l'anàlisi de les estadístiques vitals a la ciutat de Barcelona. Barcelona Societat 1995 (n. 3), pàgs: 131-8.

2. Mortalitat i natalitat a la ciutat de Barcelona, 1994. Estadístiques de Salut. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1996.

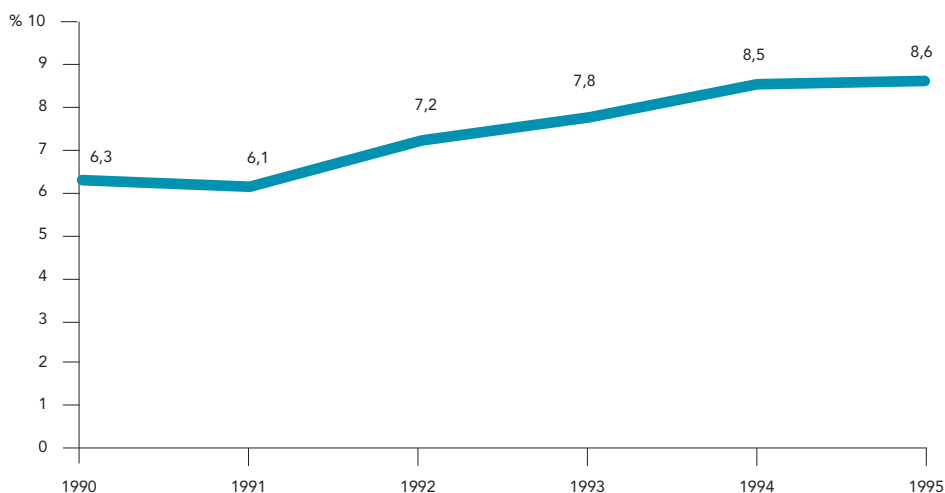
cuda fora de l'Estat espanyol segons grup d'edat, no s'han pogut calcular les taxes de fecunditat.

Estudi dels naixements, 1990-95

Per al conjunt dels anys analitzats, en un 7,3% dels naixements de residents a la ciutat de Barcelona, el país de naixement de la mare se situa fora de l'Estat espanyol. S'ha produït un lleu increment durant els sis anys estudiats, ja que l'any 1990 aquesta proporció va ser de 6,3% i l'any 1995, de 8,6% (gràfic 1 i taula 1).

Els països més freqüents de mares estrangeres han estat Amèrica Central i Amèrica del Sur, Europa i països desenvolupats (sense l'Estat espanyol), que han representat entre un 2 i un 3% dels naixements, seguit del Magrib (taula 1). Pel que fa als països de naixement del pare, els més freqüents han estat Amèri-

Gràfic 1
Percentatge de nadons de mares residents a Barcelona i nascudes a l'estranger.
Barcelona 1990-95

ca Central i Amèrica del Sud, Europa i països desenvolupats i el Magrib.

Malgrat els problemes existents per a l'obtenció fiable de la població immigrant resident a Barcelona (fonamentalment a causa de la població que es troba

en situació irregular i per tant no empadronada, així com dels transeünts), segons les dades del padró de 1991, s'observa que, en els immigrants, les taxes de natalitat són més elevades en la població procedent d'Àsia (taxes supe-

Taula 1
Distribució dels naixements de residents a Barcelona segons lloc de naixement de la mare. Barcelona 1990-95

País naix. mare	Any de naixement												Total	
	1990		1991		1992		1993		1994		1995			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Catalunya	8.857	69,4%	8.929	70,5%	9.487	71,0%	9.162	72,3%	9.123	72,9%	8.964	73,9%	54.522	71,7%
Resta d'Espanya	3.106	24,3%	2.970	23,4%	2.907	21,8%	2.518	19,9%	2.334	18,6%	2.120	17,5%	15.955	21,0%
Europa i PD	263	2,1%	261	2,1%	311	2,3%	349	2,8%	334	2,7%	340	2,8%	1.858	2,4%
Magrib	102	0,8%	82	0,6%	101	0,8%	97	0,8%	130	1,0%	116	1,0%	628	0,8%
Resta d'Àfrica	10	0,1%	16	0,1%	35	0,3%	24	0,2%	19	0,2%	25	0,2%	129	0,2%
Amèrica Central i del Sud	304	2,4%	304	2,4%	373	2,8%	372	2,9%	403	3,2%	409	3,4%	2.165	2,8%
Àsia (sense Japó)	53	0,4%	61	0,5%	84	0,6%	84	0,7%	98	0,8%	87	0,7%	467	0,6%
Filipines	59	0,5%	42	0,3%	57	0,4%	60	0,5%	73	0,6%	60	0,5%	351	0,5%
No consta	8	0,1%	1	0,0%	1	0,0%	-	-	5	0,0%	1	0,0%	16	0,0%
Total	12.762	100,0%	12.666	100,0%	13.356	100,0%	12.666	100,0%	12.519	100,0%	12.122	100,0%	76.091	100,0%

riors a 30 per 1.000 habitants). La taxa de natalitat més baixa és en la de les mares de l'Estat espanyol (7,38 per 1.000 habitants) (taula 2). De fet, aquestes taxes no ajusten per l'edat de la població i per tant són més elevades en els casos en què la població de dones en edat de tenir fills és més gran; per solucionar aquest proble-

ma caldria, en un futur, poder calcular les taxes de fecunditat.

El districte de Ciutat Vella és el que presenta el percentatge més important de fills de dones immigrades estrangeres (23,4% de tots els naixements del districte), que sobretot es concentren en els barris del Raval (29,6%), Gòtic (22,5%) i

Parc (24,5%). A banda del districte i els barris de Ciutat Vella, els fills de dones procedents d'Europa i països desenvolupats predominen en el districte de residència de Sarrià-Sant Gervasi i les Corts i en els barris de Sarrià, Vallvidrera i Pedralbes (taula 3). També cal fer esment que el barri de Trinitat Vella té una proporció important de naixements de dones del Magrib (taula 3).

Quant a l'edat de la mare, cal destacar que entre les mares procedents dels països del Magrib s'observa un percentatge més elevat de naixements en adolescents (2,9% de tots els nascuts de mares del Magrib), fet que també es produeix en les mares de la resta d'Àfrica, encara que el nombre de naixements ha estat petit. En analitzar els naixements segons l'edat de la mare, destaca l'elevada proporció de naixements en dones Filipines de més de 35 i de 40 anys (taula 4).

Taula 2
Distribució dels naixements, la població i les taxes de natalitat en residents a Barcelona segons el lloc de naixement de la mare. Barcelona 1990-95

Lloc naixement	Naixements	Població (Padró 1991)	Taxa natalitat per 1.000 habitants
Espanya	70.477	1.591.502	7,38
Europa i PD	1.858	19.817	15,63
Magrib	628	5.438	19,25
Resta d'Àfrica	129	1.249	17,21
Amèrica Central i del Sud	2.165	18.135	19,90
Àsia (sense Japó)	467	2.449	31,78
Filipines	351	1.564	37,40
Oceania (resta)	-	2	-
No consta	16	-	-
Total	76.091	1.643.542	7,72

Taula 3
Distribució dels naixements de residents a Barcelona segons lloc de naixement de la mare i districte municipal. Barcelona 1990-95

Districte	País de naixement de la mare									
	Catalunya		Resta d'Espanya		Europa i PD		Magrib		Resta d'Àfrica	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ciutat Vella	2.189	56,0%	805	20,6%	134	3,4%	213	5,4%	9	0,2%
Eixample	8.977	73,9%	2.179	17,9%	318	2,6%	69	0,6%	19	0,2%
Sants-Montjuïc	6.140	71,3%	1.895	22,0%	163	1,9%	87	1,0%	18	0,2%
Les Corts	3.127	72,7%	832	19,4%	151	3,5%	19	0,4%	6	0,1%
Sarrià-St. Gervasi	6.148	79,3%	969	12,5%	295	3,8%	35	0,5%	8	0,1%
Gràcia	4.476	76,9%	950	16,3%	158	2,7%	29	0,5%	5	0,1%
Horta-Guinardó	5.848	70,5%	1.996	24,1%	166	2,0%	29	0,3%	20	0,2%
Nou Barris	5.515	69,1%	2.110	26,4%	143	1,8%	27	0,3%	13	0,2%
Sant Andreu	4.691	69,0%	1.719	25,3%	132	1,9%	60	0,9%	20	0,3%
Sant Martí	7.407	70,8%	2.498	23,9%	198	1,9%	60	0,6%	11	0,1%
No consta	4	66,7%	2	33,3%	-	-	-	-	-	-
Total	54.522	71,7%	15.955	21,0%	1.858	2,4%	628	0,8%	129	0,2%

Taula 3 (continuació)

Districte	País de naixement de la mare									
	Amèrica Central i del Sud		Àsia (sense Japó)		Filipines		No consta		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ciutat Vella	236	6,0%	124	3,2%	199	5,1%	1	0,0%	3.910	100,0%
Eixample	410	3,4%	122	1,0%	58	0,5%	2	0,0%	12.154	100,0%
Sants-Montjuïc	248	2,9%	42	0,5%	16	0,2%	3	0,0%	8.612	100,0%
Les Corts	129	3,0%	24	0,6%	9	0,2%	2	0,0%	4.299	100,0%
Sarrià-St. Gervasi	247	3,2%	25	0,3%	30	0,4%	-	-	7.757	100,0%
Gràcia	173	3,0%	20	0,3%	7	0,1%	1	0,0%	5.819	100,0%
Horta-Guinardó	187	2,3%	32	0,4%	8	0,1%	5	0,1%	8.291	100,0%
Nou Barris	147	1,8%	19	0,2%	9	0,1%	-	-	7.983	100,0%
Sant Andreu	146	2,1%	22	0,3%	3	0,0%	1	0,0%	6.794	100,0%
Sant Martí	242	2,3%	37	0,4%	12	0,1%	1	0,0%	10.466	100,0%
No consta	-	-	-	-	-	-	-	-	6	100,0%
Total	2.165	2,8%	467	0,6%	351	0,5%	16	0,0%	76.091	100,0%

Taula 4

Distribució dels naixements de residents a Barcelona segons lloc de naixement i edat de la mare. Barcelona 1990-95

País naix. mare	Edat de la mare															
	13-19		20-24		25-29		30-34		35-39		>=40		No consta		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Catalunya	1.000	1,8%	4.979	9,1%	20.031	36,7%	21.240	39,0%	6.452	11,8%	812	1,5%	8	0,0%	54.522	100,0%
Resta d'Espanya	153	1,0%	948	5,9%	4.305	27,0%	6.661	41,7%	3.242	20,3%	644	4,0%	2	0,0%	15.955	100,0%
Europa i PD	21	1,1%	178	9,6%	723	38,9%	677	36,4%	221	11,9%	37	2,0%	1	0,1%	1.858	100,0%
Magrib	18	2,9%	119	18,9%	164	26,1%	190	30,3%	121	19,3%	16	2,5%	-	-	628	100,0%
Resta d'Àfrica	4	3,1%	27	20,9%	42	32,6%	43	33,3%	9	7,0%	4	3,1%	-	-	129	100,0%
Amèrica Central i del Sud	40	1,8%	249	11,5%	694	32,1%	802	37,0%	311	14,4%	67	3,1%	2	0,1%	2.165	100,0%
Àsia (sense Japó)	9	1,9%	105	22,5%	164	35,1%	123	26,3%	55	11,8%	11	2,4%	-	-	467	100,0%
Filipines	8	2,3%	34	9,7%	69	19,7%	115	32,8%	95	27,1%	30	8,5%	-	-	351	100,0%
No consta	-	-	-	-	4	25,0%	2	12,5%	1	6,3%	-	-	9	56,3%	16	100,0%
Total	1.253	1,6%	6.639	8,7%	26.196	34,4%	29.853	39,2%	10.507	13,8%	1.621	2,1%	22	0,0%	76.091	100,0%

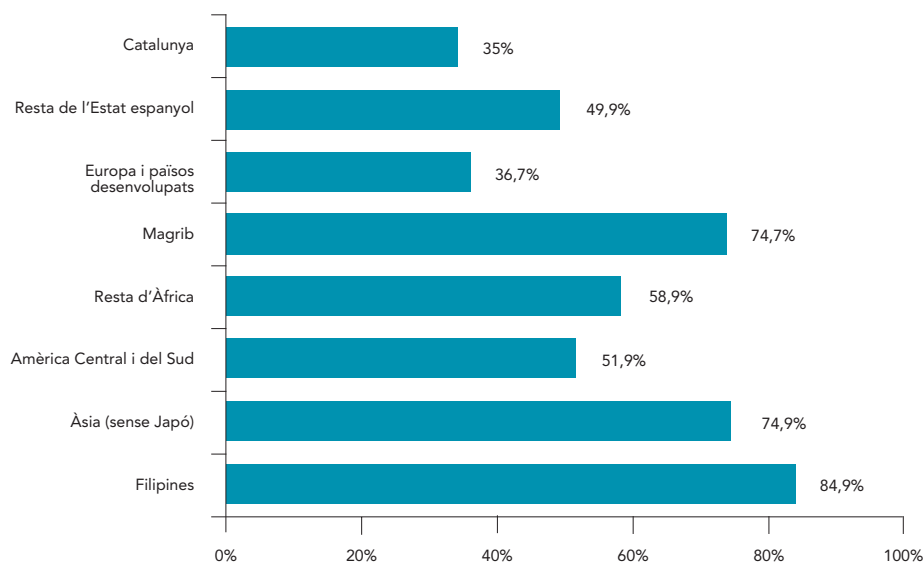
Les dones nascudes al Magrib i al continent asiàtic (incloses les Filipines) utilitzen més la xarxa sanitària pública per tenir els fills, ja que ho fan en més d'un 70% dels casos; mentre que les nascudes a l'Estat espanyol i a Europa i paï-

sos desenvolupats ho fan en menys del 50% (gràfic 2).

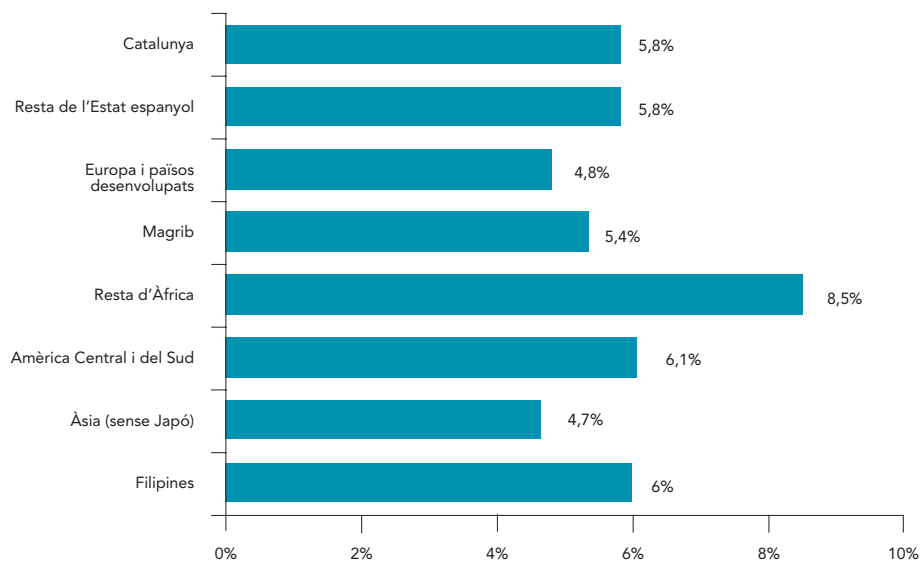
El baix pes en néixer (menys de 2.500 grams) i els embarassos preterme (menys de 37 setmanes de gestació) són variables que mesuren la salut mater-

noinfantil. Les dones de la resta d'Àfrica i d'Amèrica Central i Amèrica del Sud tenen un percentatge més elevat de nadons amb baix pes i d'embarassos preterme. Els fills de dones procedents d'altres països, incloent-hi les originàries

Gràfic 2
Percentatge de nadons que han nascut en hospitals de la XHUP de mares residents a Barcelona segons país d'origen. 1990-95

Gràfic 3
Percentatge de nadons amb baix pes (<2.500 gr.) de mares residents a Barcelona, segons país d'origen. 1990-95

del Magrib i les Filipines, mostren un patró comparable a les originàries de Catalunya i de la resta de l'Estat espanyol (gràfics 3 i 4).

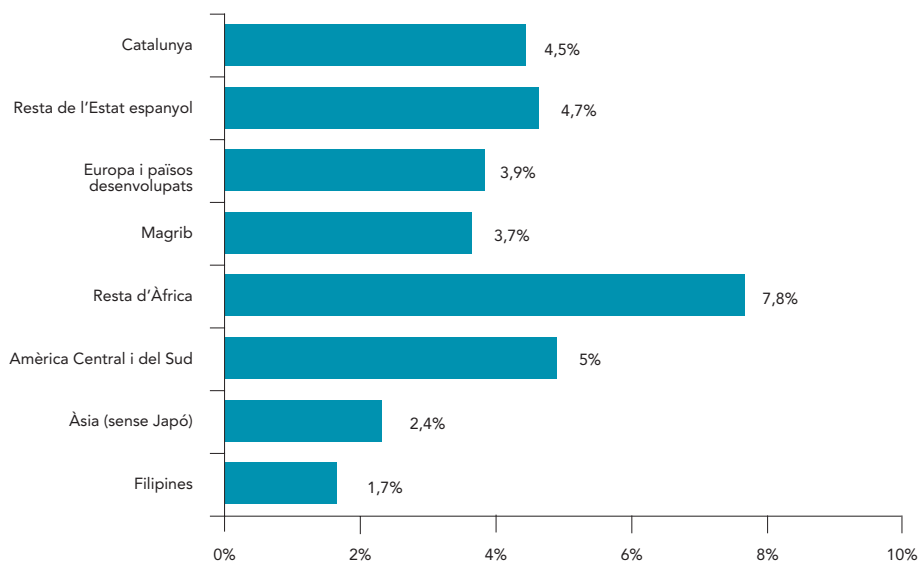
Estudi de la mortalitat, 1983-95

Durant aquests anys s'han produït 4.902 defuncions de persones nascudes fora de l'Estat espanyol residents a la ciutat de Barcelona. La majoria de les defuncions han ocorregut en persones nascudes a Europa i països desenvolupats (sense Estat espanyol) (47,3%) i a Amèrica Central i Amèrica del Sud (36,5%). Les taxes de mortalitat també han estat més elevades en les persones d'Europa i països desenvolupats i en les de Amèrica Central i Amèrica del Sud (taula 5). Tot i així cal relativitzar-ne el valor, ja que són taxes brutes sense estandarditzar per edat i, per tant, estan influïdes per l'estructura d'edats de la població, és a dir, en les zones on hi ha més gent gran i, per tant, amb més probabilitat de morir, podria semblar que hi ha més mortalitat global, quan de fet el que es reflecteix és l'envelliment de la població.

El nombre de defuncions anuals d'immigrants estrangers residents a Barcelona (entre 350 i 420) ha estat homogeni al llarg dels tretze anys i ha representat menys d'un 3% del total de defuncions dels residents a la ciutat. A més ha estat repartit de manera molt igual entre Europa i països desenvolupats (47,3%) i els altres països (52,7%) (taula 6).

Un 51,5% de les defuncions han ocorregut en homes (2.524 casos) i la

Gràfic 4
Percentatge de nadons amb embaràs preterme (<37 s.g.) de mares residents a Barcelona, segons país d'origen. 1990-95

resta en dones (2.378 casos; 48,5%). La majoria de les defuncions s'han produït en persones d'edat avançada (≥ 65 anys), i sobretot han ocorregut en les dones. De tota manera, hi ha hagut més defuncions en edats joves (≤ 44 anys) en persones de països en desenvolupament

(19,3% en els homes i 6,3% en les dones) que en les d'Europa i països desenvolupats (8,5% dels homes i 4,4 % de les dones) (taula 7).

Pel que fa al districte de residència, la majoria de les morts han estat en persones que residien a l'Eixample i Sarrià-

Sant Gervasi, i el tercer lloc és Ciutat Vella, on hi ha més defuncions de persones de països en desenvolupament. Cal assenyalar que aquestes dades es presenten en forma de proporcions i no de taxes, i no tenen en compte la població que viu en cada districte; per tant, en relació al total de morts, hi ha una major proporció de defuncions en els districtes on hi ha més població (gràfic 5).

Entre els barris de residència, cal destacar els percentatges elevats de defuncions de Sant Gervasi i l'esquerra de l'Eixample. Novament aquest fet reflecteix el nombre més elevat de població de persones immigrades en aquests barris. A Sant Gervasi la majoria són d'Europa i països desenvolupats. Els barris del districte de Ciutat Vella i sobretot del Gòtic i del Raval tenen proporcions més elevades de defuncions de gent procedent de països en desenvolupament.

Els principals grans grups de causes de defunció són les malalties de l'aparell circulatori i els tumors (representen un 65,8% de les defuncions). En comparar la distribució de defuncions de persones originàries de països en desenvolupament i d'Europa i països desenvolupats segons la causa de la mort, cal destacar que les malalties infeccioses i les causes externes presenten percentatges més elevats en el primer grup de països. Aquests grups de causes es mantenen perquè tenim en compte els homes i les dones per separat, encara que en aquestes últimes les malalties infeccioses es reparteixen per igual en les dues agrupacions de països (gràfic 6).

Taula 5
Mortalitat en persones residents a Barcelona nascudes fora d'Espanya, segons lloc d'origen. Nombre de defuncions, població i taxa de mortalitat per 100.000 habitants. Barcelona 1983-95

Lloc d'origen	Residents n (%)	Població 1991	Taxa mortalitat per 100.000 hab.
Europa i PD	2.319 (47,3)	19.817	900,16
Magrib	471 (9,6)	5.438	666,25
Resta d'Àfrica	104 (2,1)	1.249	640,51
Amèrica Central i del Sud	1.787 (36,5)	18.135	757,99
Àsia (sense Japó)	138 (2,8)	2.449	433,46
Filipines	83 (1,7)	1.564	408,22
Total	4.902 (100,0)	48.652	775,05

Taula 6
Distribució de les defuncions de residents a Barcelona nascuts fora d'Espanya segons any de defunció i el desenvolupament del país d'origen. Barcelona 1983-95

Any de defunció	Països agrupats					
	Europa i PD		Altres països		Total	
	n	%	n	%	n	%
1983	182	7,8%	175	6,8%	357	7,3%
1984	170	7,3%	180	7,0%	350	7,1%
1985	166	7,2%	206	8,0%	372	7,6%
1986	159	6,9%	198	7,7%	357	7,3%
1987	191	8,2%	177	6,9%	368	7,5%
1988	210	9,1%	207	8,0%	417	8,5%
1989	168	7,2%	199	7,7%	367	7,5%
1990	171	7,4%	197	7,6%	368	7,5%
1991	198	8,5%	200	7,7%	398	8,1%
1992	165	7,1%	190	7,4%	355	7,2%
1993	165	7,1%	199	7,7%	364	7,4%
1994	193	8,3%	219	8,5%	412	8,4%
1995	181	7,8%	236	9,1%	417	8,5%
Total	2.319	100,0%	2.583	100,0%	4.902	100,0%

Taula 7
Distribució de les defuncions de residents a Barcelona nascuts fora d'Espanya segons grup d'edat i sexe i desenvolupament del país d'origen. Barcelona 1983-95

Grup d'edat	Països agrupats							
	Europa i PD (Sexe)				Altres països (Sexe)			
	Home		Dona		Home		Dona	
	n	%	n	%	n	%	n	%
< 1	-	-	-	-	1	0,1%	-	-
1-4	-	-	-	-	1	0,1%	3	0,2%
5-14	2	0,2%	1	0,1%	1	0,1%	3	0,2%
15-24	19	1,7%	9	0,8%	30	2,2%	11	0,9%
25-34	45	3,9%	25	2,1%	97	7,1%	23	1,9%
35-44	31	2,7%	16	1,4%	134	9,7%	37	3,1%
45-54	71	6,2%	44	3,8%	136	9,9%	56	4,6%
55-64	186	16,2%	105	9,0%	178	12,9%	119	9,9%
>=65	795	69,2%	970	82,9%	797	58,0%	956	79,1%
Total	1.149	100,0%	1.170	100,0%	1.375	100,0%	1.208	100,0%

Les defuncions de persones del Magrib i la resta del continent africà i d'Amèrica Central i Amèrica del Sud presenten un percentatge més elevat de malalties infeccioses que cal atribuir en bona mesura als morts per sida (probablement adquirida a Barcelona i no importada, segons els grups de transmissió que han pogut identificar-se en altres estudis).

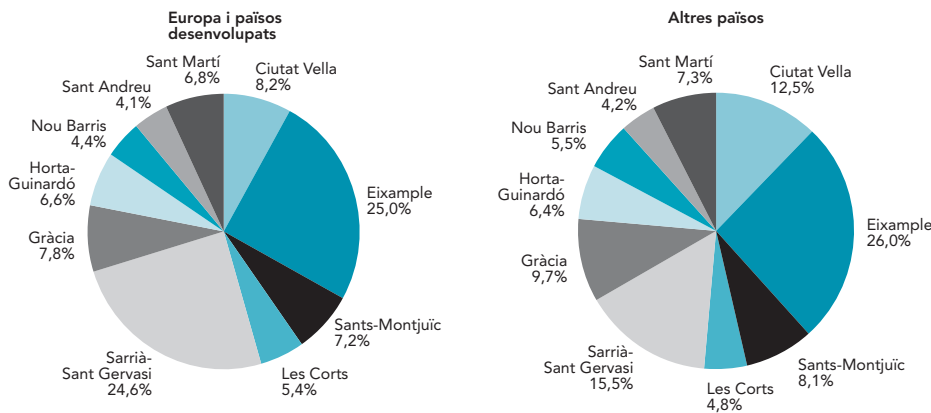
Quan es tenen en compte les causes de defunció més detallades, cal destacar la major importància de la sida, el tumor maligne de pulmó i els homicidis en els immigrants procedents de països en desenvolupament quan es comparen amb els d'Europa i països desenvolupats, probablement per la seva situació més precària, ja que aquestes són causes de mort relacionades amb situacions de marginació socioeconòmica. El tumor maligne de la mama, la malaltia isquèmica del cor i les malalties cerebrovasculars tenen més importància en immigrants d'Europa i països desenvolupats, fet que podria atribuir-se al fet que són causes de mort relacionades amb el desenvolupament.

Per a les defuncions també es disposa de les dades segons nacionalitat. En aquest cas el nombre de defuncions pels onze anys ha estat molt més reduït (1.543), però el patró que han presentat és similar al descrit anteriorment.

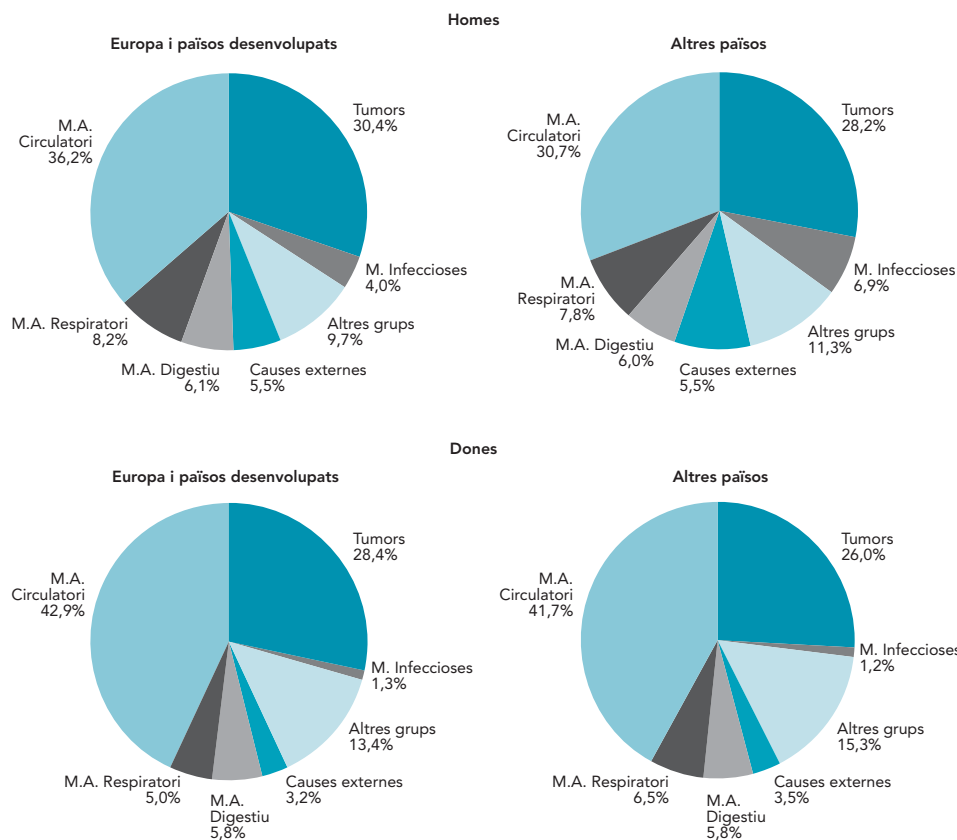
Conclusions

1. La natalitat de dones nascudes fora de l'Estat espanyol ha representat un

Gràfic 5
Defuncions de residents a Barcelona segons districte i país d'origen.
Barcelona, 1983-95

Gràfic 6
Defuncions de residents a Barcelona segons causa i país d'origen.
Barcelona, 1983-95

7,3% dels naixements durant els anys 1990-95, proporció que ha augmentat al llarg dels sis anys.

2. Les agrupacions de països d'origen més freqüents de mares i pares d'origen estranger han estat Europa i països desenvolupats, Amèrica Central i Amèrica del Sud, seguit del Magrib.

3. El districte de Ciutat Vella i sobretot els barris del Raval, Gòtic i Parc presenten un percentatge més elevat de naixements de mares d'origen estranger. Per al conjunt del districte ha estat del 23,4%.

4. Les mares nascudes a la resta d'Àfrica (exclou Magrib) presenten una proporció més elevada de naixements de baix pes i preterme, fet que no s'observa pel que fa al baix pes en les mares originàries del Magrib, Filipines i Àsia.

5. Es detecta una proporció relativament elevada de naixements de mares filipines de més de 35 anys.

6. Els parts de dones procedents del Magrib, les Filipines i la resta d'Àsia tenen lloc fonamentalment en els hospitals de la XHUP.

7. La mortalitat en persones residents a Barcelona nascudes fora de l'Estat espanyol, durant els anys 1983-95, representa entre 300 i 400 defuncions l'any, xifra estable els diferents anys, i és reparteix per igual entre els qui procedeixen de països desenvolupats i la resta.

8. Les persones de països en desenvolupament presenten una proporció més elevada de defuncions en les edats joves.

9. El patró de mortalitat de les persones d'origen estranger és globalment similar al del conjunt de la població de Barcelona.³ En les persones de països en desenvolupament hi ha una percentatge de defuncions per malalties infeccioses (sobretot sida) i causes externes (acci-

dents de trànsit, suïcidis i homicidis) lleugerament superior.

10. En tenir en compte la nacionalitat de les persones difuntes s'han detectat 1.543 defuncions amb un patró similar a l'obtingut en tenir en compte el país de naixement dels difunts.

Agraïment

A Ignasi Urenda, pel seu suport en la realització d'aquest treball. 🗝

3. La mortalitat a la ciutat de Barcelona (diversos anys). Estadístiques de Salut. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.